

KÚRIA

Bhar.I.320/2018/4.szám

A Kúria Budapesten, a 2018. év május hó 15. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A sikkasztás büntette és más bűncselekmény miatt indult büntetőügyben a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbf.89/2017/7. számú ítéletét megváltoztatja,

a volt rendőr alezredes vádlottat bűnösnek mondja ki csalás vétségének kísérletében [1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés I. fordulat],

ezért őt megrovásban részesíti.

A vádlott köteles az eljárás során felmerült 27.432 (huszonhétezer-négyszázharminckettő) forint bűnügyi költséget az államnak megfizetni.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A volt rendőr alezredes vádlottat a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa a 2017. szeptember 8. napján meghozott 42(II.).Kb.422/2016. számú ítéletével bűnösnek mondta ki sikkasztás vétségében [Btk. 372. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont], ezért őt megrovásban részesítette és kötelezte a felmerült bűnügyi költség egy részének megfizetésére. A vádlottat ellenben a folytatólagosan elkövetett lopás vétsége [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont] vádja alól felmentette, és a tulajdon elleni szabálysértés [Szabs.tv. 177. § (1) bekezdés a) pont] miatt indult eljárást megszüntette.

A védelmi fellebbezés alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a 2018. január 3. napján meghozott 6.Kbf.89/2017/7. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a vádlottat a csalás vétségének kísérlete [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont] vádja alól felmentette.

A másodfokú bíróság ítélete ellen a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség jelentett be másodfellebbezést, amelyet a Legfőbb Ügyészség módosított indokolással tartott fenn.

Álláspontja szerint mind az első-, mind a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a vádirat ún. bevezető részében foglaltakat, amely a vád tárgyává tett tényállás részét képezi, és általánosságban

foglalja össze a vádlott cselekvőségét. Ez a bevezető rész tartalmazza, hogy a vádlott „azért, hogy jogtalan előnyre tegyen szert, a munkahelye raktárkészletén nyilvántartott, többségében selejtezett technikai eszközöket magához vette, majd azokat a kereskedelmi oldalon ... felhasználónév alatt, illetve az ... adok/veszek oldalán ... és ... felhasználónév alatt 2012. november és december hónapjában eladásra kínálta."

Az ügyészség álláspontja szerint a vádirati tényállás e bevezető része együtt értelmezendő a 2. vádpontban foglaltakkal, amely szerint a vádlottnak tudomására jutott, hogy a munkahelye raktárában megtalálható két darab, már leselejtezett, de a keresettsége miatt a gyűjtők körében 100.000-200.000 forint értékű jelgenerátor, melyekkel kapcsolatban a raktárvezető arról tájékoztatta, hogy azokhoz csak akkor juthat hozzá, ha azokra a szolgálati feladatainak ellátásához szüksége van, és az eszközt bizonylat kitöltése mellett megigényli. Erre figyelemmel a vádlott 2012. december 10. napján a raktárvezetőt megtévesztve valótlannal azt állította, hogy az egyik eszközre szüksége van, ezért annak igénybevételét kérelmezte, amely bizonylat ellenében részére kiadásra került. A vádlott a jelgenerátort még aznap az ... adok/veszek oldalán eladásra kínálta akként, hogy a hirdetésben az eladási árat nem jelölte meg.

A Legfőbb Ügyészség véleménye szerint ekként a vádirati tényállás maradéktalanul tartalmazza azokat a tényeket, amelyek alapján a vádlott terhére a csalás vétségének kísérlete megállapítható, ezért az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, miszerint a vádirati tényállás nem tartalmazza, hogy a vádlott szándéka a jelgenerátor eladására irányult, így hiányzik a jogtalan haszonszerzési cél.

Az ügyészség tévesnek tartotta a másodfokú bíróság álláspontját is, amely szerint nem állapítható meg, hogy a vádlott a raktárvezetőt megtévesztette volna. Az ugyanis egyértelműen megállapítható, hogy a vádlott a raktárvezetőt, továbbá előljáróját is megtévesztette, hogy az eszközre a szolgálati feladatai ellátása érdekében van szüksége, másrészt elhallgatta azt is, hogy azt jogtalanul értékesíteni akarja.

E körben iratellenesnek tartotta a másodfokú ítélet azon megállapítását, miszerint a vádlott szolgálati előljárója úgy nyilatkozott: ő engedélyezte, hogy a jelgenerátor a vádlott irodájába kerüljön, mert a tanú e kérdésben több, egymástól eltérő nyilatkozatot is tett.

A Legfőbb Ügyészség véleménye szerint egyértelműen megállapítható a vádlott terhére a csalás vétsége kísérletének minden törvényi tényállási eleme, ezért indítványozta, hogy a Kúria a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa másodfokú ítéletét változtassa meg, és a vádlott bűnösségét állapítsa meg az 1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés I. fordulója szerinti csalás vétségének kísérletében, és a vádlottat részesítse megrovásban (BF.173/2018/1.).

A Legfőbb Ügyészség által e tartalommal fenntartott másodfellebbezésre a vádlott meghatalmazott védője írásbeli észrevételt tett, melyben a másodfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

Álláspontja szerint az eljárás során nem nyert kétséget kizáró módon sem az, hogy az internetes hirdetésben a vádlott által a 2012. december 10. napján felvett jelgenerátor szerepelt, sem az, hogy a hirdetést a vádlott tette fel az internetes oldalra.

Másrészt véleménye szerint téves a Legfőbb Ügyészség álláspontja abból a szempontból is, hogy a vádlott megtévesztette volna a raktárvezetőt. Az elkövetéskor irányadó belső rendelkezések szerint a raktárosnak az állomány tagja által felvenni szándékozott dolgok kiadásához parancsnoki engedélyre és az anyagkiadási bizonylatnak a felvevő általi aláírásra volt szüksége. Fel sem merült

annak szükségessége, hogy a raktárossal a felvétel szakmai indokát közölni kellett volna. Annak tehát nincs jelentősége, hogy a raktárosnak a vádlott megindokolta-e a berendezés felvételének szükségességét.

A vádlott előjárója a tárgyaláson valóban bizonytalan volt abban, hogy engedélyzte-e a generátor felvételét. A 2012. december hónapban elrendelt és lefolytatott vizsgálatban, majd az azt követő fegyelmi ügyben sem merült fel, hogy a kérdéses eszköz vádlott általi birtoklása jogszerű-e. Továbbá a parancsnok irányába sem állapítható meg a megtevesztés, mivel ő pontosan tudta, hogy arra a vádlottnak szakmai munkájához nincs szüksége.

Vitatta a védő azt is, hogy a cselekmény csalás vétségének kísérleteként értékelhető. Véleménye szerint az legfeljebb előkészületi cselekménynek minősíthető. A vádlott a hirdetésben sem tulajdonost, sem vételárat nem jelölt meg, abban csupán az a kifejezés szerepel, hogy „Valakit érdekelne egy ilyen?”

-.-.-

A bejelentett másodfellebbezés a Be. 386. § (1) bekezdés c) pontjára figyelemmel joghatályos, ezért annak elbírálására a Kúria a Be. 393. §-a alapján nyilvános ülést tűzött ki.

A nyilvános ülésen a Legfőbb Ügyészség a másodfellebbezését az írásbeli indítványával egyezően fenntartotta, a vádlott és védője pedig a másodfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

A Kúria mint harmadfokú bíróság a Be. 387. § (1) bekezdése alapján a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet az azt megelőző első- és másodfokú eljárással együtt bírálta felül.

Ennek során észlelte, hogy a vádlott előjárójának tanúkénti kihallgatása az eljárási szabályok megsértésével történt. A Be. 82. § (1) bekezdés b) pontja alapján a tanúvallomást megtagadhatja, aki magát bűncselekmény elkövetésével vádolná. A Legfelsőbb Bíróság 9/2007. számú büntető kollégiumi véleménye szerint az a tanú, aki a feltett kérdésre adandó válasszal önmagát bűncselekménnyel vádolná: az 1998. évi XIX. törvény 82. § (1) bekezdés b) pontja alapján, a 82. § (4) bekezdésének esetét kivéve, az ilyen kérdésre akkor is megtagadhatja a tanúvallomást, ha a kérdéses bűncselekmény miatt már jogerősen elítélték.

A vádlott előjáróját a vádlott jelen cselekményével összefüggésben a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa a 2013. november 7. napján meghozott 42(II.)Kb.1300/2013/9. számú ítéletével bűnösnek mondta ki előjárói intézkedés elmulasztásának vétségében [Btk. 452. § (1) bekezdés a) pont], és vele szemben pénzbüntetést szabott ki. Ennek ellenére a bíróságon a 2017. április 4. napján megtartott tárgyaláson a vádlott előjáróját az eljáró katonai bíró nem figyelmeztette a vallomás megtagadásának jogára, kizárólag az igazmondási kötelezettségére. Ennek következménye a Be. 82. § (2) bekezdése értelmében, hogy a tanú vallomása nem vehető figyelembe.

Ezért a Kúria a bizonyítási eszközök közül a vádlott előjárójának tanúvallomását kirekesztette. Ez azonban a felülbírált határozatok megalapozottságát nem érintette.

A tényállás megalapozottsága körében a Kúria a következő korrekciókat látta szükségesnek:

- egyrészt mellőzi az első fokú ítélet 4. oldal második bekezdésének hatodik sorából az „előjárói engedéllyel” szövegrészt, a 4. oldal harmadik bekezdését, továbbá 15. oldalának 16. oldalának öt

francia bekezdésből álló felsorolását, és az azt követő mondatot;

- másrészt az ítélet 4. oldalán a második bekezdést követően a tényállást a következőkkel egészíti ki: „... vádlott azért, hogy jogtalan előnyre tegyen szert, a munkahelye raktárkészletén nyilvántartott, többségében selejtezett technikai eszközöket a raktárvezetőt megtevesztve magához vette, majd azokat a ... kereskedelmi oldalon ... felhasználónév alatt, illetve az ... adok/veszek oldalán ... és ... felhasználónév alatt 2012. november és december hónapjában eladásra kínálta.”

Ugyanígy mellőzi a másodfokú ítéletből a 4. oldal első bekezdésének utolsó mondatát, valamint a harmadik bekezdés 6. és 7. mondatát.

Tévedett ugyanis az első fokú katonai tanács, amikor ítéletének 16. oldalán azt a megállapítást tette, miszerint a vád tárgyává tett történeti tényállás nem tartalmazza, hogy a vádlott szándéka arra irányult, hogy a jelgenerátort eladja, így hiányzik a jogtalan haszonszerzési cél, mint tényállási elem.

Ezzel szemben, amint arra a Legfőbb Ügyészség rámutatott, a vádirat bevezető része a jogtalan haszonszerzési célzatra történő vádirati megállapítást tartalmazza. A vád tárgyává tett történeti események leírásának nem a különös részi törvényi tényállás jogi fogalmait kell felsorolnia, hanem konkrétan azokat az eseményeket, amelyek alkalmasak az indítványozott (vagy akár eltérő), ám mindenképpen büntető törvénybe ütköző cselekmény bíróság által történő megállapítására. Ez a feltétel teljesül, ha a vádirati tényállás a bűncselekmény tárgyi oldali ismérveit olyan részletességgel tartalmazza, amelyből az alanyi oldal szükséges elemére alapos következtetést lehet vonni (EBH 2015.B.10.). Mivel a vádirat bevezető része tartalmazza, miszerint a vádlott azért, hogy anyagi előnyre tegyen szert, a vádlott munkahelye raktárkészletén tartott, többségében selejtezett technikai eszközöket magához vette, majd azokat az internetes kereskedelmi oldalakon eladásra kínálta, a vádirat a csalás törvényi tényállásához szükséges jogtalan haszonszerzési célzatra is kitért.

Ez pedig a tárgyaláson lefolytatott bizonyítási eljárás alapján kétségtől bizonyítható volt, ezért az elsőfokú - és részben a másodfokú - bíróság is tévedett amikor arra helyezkedett, hogy a jogtalan haszonszerzési cél nem volt a vád tárgyává téve.

A másodfokú bíróság ítéletéből a 4. oldal első bekezdésének utolsó mondatát pedig azért kellett mellőzni, mert a vádlott előjárója tanúvallomását a Kúria a bizonyítékok köréből kirekesztette. A másodfokú bíróság ítéletének azon megállapítása pedig, mely szerint a vádlott a jelgenerátort megfelelő okmányolás mellett vette fel, iratellenes. A Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa a vádlott előjárója ellen előjárási intézkedés elmulasztása miatt folyamatban volt 42(II.).Kb.1300/2013. számú büntetőügyben meghozott ítéletében jogerősen megállapította, hogy a vádlott előjárójának 2012. december 12-én **T.1.** rendőr őrnagy jelentette a vádlott feltételezhető bűncselekményét, azonban a vádlott előjárója - bár a vádlottnál rovatot tartott - nem jelentette előjáróinak a bűncselekményre, illetve fegyelemsértésre utaló adatokat.

Mindebből pedig az következik, hogy ha a vádlott előjárója a kérdéses katonai bűncselekmény miatt a bíróság jogerősen elítélte, akkor a vádlott előjárója semmiképpen nem engedélyezhette a technikai eszközök vádlott általi felvételét. Ezt támasztja alá a nyomozati iratok 391. oldalán fénymásolatban meglévő átadás-átvételi bizonylat, melynek a „tárgyi eszköz átadását elrendelte” rovatában egy „...” családnév olvasható.

A raktárvezető megtevesztésére vonatkozó ténymegállapítás pedig a tanú nyomozati vallomásán alapszik (nyomozati iratok 799. oldal 4. bekezdés).

Mindezen korrekciókkal a felülbírált ítéletek megalapozottak, és alapjául szolgálhatnak a harmadfokú bírósági eljárásban a megfelelő jogi következtetések levonásának.

Az ügyészi másodfellebbezés megalapozott.

A fenti tényállási korrekciókkal a csalás törvényi tényállásnak valamennyi eleme - a károkozást, mint eredményt kivéve - megvalósult. A vádlott ugyanis azzal a magatartásával, hogy a munkahelye tulajdonában lévő jelgenerátort a raktárvezető tévedésbe ejtésével magához vette, majd a tényállásban rögzített online kereskedelmi oldalakon eladásra kínálta, maradéktalanul megvalósította a jogtalan haszonszerzés érdekében a más személy tévedésbe ejtését, mégpedig azért, hogy a nem a saját tulajdonában lévő technikai eszköz értékesítésével jogtalan haszonhoz jusson.

Ezért téves mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság jogi álláspontja a cselekmény sikkasztásként történő értékelését illetően.

Az valóban nem állapítható meg, hogy a vádlott a tényleges értékesítés érdekében bárkivel kapcsolatba lépett volna, azonban az internetes kereskedelmi portálok jellegéből következően egy aukció megnyitása azzal, hogy az eladni kívánt terméket az eladó feltölti a portálra, egy tényleges, polgári jogi értelemben vett szerződésalkötési ajánlatot tett [az elkövetéskor hatályos 1959. évi IV. törvény 211. § (1) bekezdése]. Éppen ezért a vádlott cselekménye csalás vétségének kísérleteként értékelhető, mivel a maga részéről mindent megtett, hogy a tévedésbe ejtéssel hozzá került idegen dolog értékesítéséből jogtalan haszonra tegyen szert.

Mindezek miatt a védő írásban kifejtett, és a nyilvános ülésen szóban fenntartott kifogásait a Kúria nem osztotta. Az, hogy mi állapítható meg kétségtől a bizonyítékok mérlegelése eredményeképp, alapvetően az elsőfokú bíróság kompetenciája, és az a harmadfokú eljárásban nem mérlegelhető felül. A raktárvezető megtevesztése ténykérdés, amint azt a Kúria a fentiekben kifejtette. A vádlott eljárójának cselekvősege és vallomása az ügyben irreleváns, ugyancsak a kifejtettek szerint. Megalapozatlan a cselekmény előkészületi magatartásnak minősítő védői álláspont is, amint azt a Kúria már megindokolta.

Megjegyzi a Kúria, hogy a Legfőbb Ügyészség azon álláspontjával sem ért egyet, miszerint a vádlott megtevesztő magatartása abban is állt, hogy „másképp elhallgatta azt is, hogy azt jogtalanul értékesíteni akarja”. Nyilvánvalóan életszerűtlen, és még a fegyveres szervek életviszonyai között sem elvárható, hogy a katona a jogellenes cselekménye célzatát vagy motívumát eljárójának jelentse.

Ezért a Kúria a módosított ügyészi fellebbezésnek helyt adva, a Fővárosi Ítéletábrá Katonai Tanácsának 6.Kbf.89/2017/7. számú ítéletét a Be. 398. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, és a vádlottat bűnösnek mondta ki az 1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés I. fordulója szerint minősülő csalás vétségének kísérletében. Egyetértett az ügyészséggel abban is, hogy a rendkívüli mértékű időmúlásra figyelemmel az egyébként is csekély tárgyi súlyú cselekmény miatt a legenyhébb büntetőjogi intézkedés, a megrovás alkalmazása is elegendő a vádlottal szemben.

Ami az alkalmazandó jogot illeti, a Kúria abban is a Legfőbb Ügyészséggel értett egyet, hogy jelen ügyben az elkövetéskori büntető törvény alkalmazandó, ugyanis önmagában az, hogy a pénzbüntetés forintösszege az új törvény szerint kisebb mértékű is lehet, mint az elkövetéskori

törvény szerintié, nem ad alapot a Btk. 2. § (2) bekezdés szerinti rendelkezés alkalmazására. A vádlott terhére rótt bűncselekmény egyébkénti büntetőjogi megítélése és a ténylegesen alkalmazott büntetőjogi intézkedés természete nem változott, azért nincs indoka az elbíráláskor hatályos új büntető törvény alkalmazásának.

A Kúria az 1978. évi IV. törvény 71. § (2) bekezdése alapján felhívja a vádlottat, hogy a jövőben tartózkodjék bűncselekmény elkövetésétől.

A bűnügyi költség viselésére kötelezés a Be. 338. § (1) bekezdésén alapszik.

A fellebbezés kizártságára vonatkozó rendelkezés a Be. 3. § (4) bekezdésén, a felülvizsgálat kizártságára vonatkozó rendelkezés pedig a Be. 416. § (4) bekezdésén alapul.

Budapest, 2018. május 15.

Dr. Csák Zsolt s.k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s.k. előadó bíró, Dr. Vaskuti András s.k. bíró

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbf.89/2017/7. számú ítélete a Kúria Bhar.I.320/2018/4. számú ítéletében írt változtatással 2018. év május hó 15. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Budapest, 2018. május 15.

Dr. Csák Zsolt s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:
TóthLné
bíróági tisztviselő